

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Februárius' 15-öjén, 1825.

Két Siciliák' Országa.

Véghez menvén Jan. 13-kán az I-ső Ferdinandus Ó Felsőge' eltakaríttatása, 's az azt követett napon az exequiáknak tartatása is ahoz való ájtatos czerimoniákkal elvégeztetvén, 's a' Castelmarei Püspök Colangelo úr halotti beszédet tartván, mindezekután a' Státustanács' tagjai, a' Követségi személyek, az Udvari főbb méltóságok, az Austriai 's Nápolyi Generálisok, 's mindenek, kiknek az Udvari solennitásokra be lehet menniek, a' Sz. Chiara templomból, hova a' Király' holt teste letétetett, egyenesen a' Capodimonte Királyi kastélyba mentek, 's tiszteletjeket az új Királynál I-ső Ferencz Ó Felsőgénél bemutatták.

Megérkezvén Ó F.ge legelőbb is a' Királyi testőrzők' Kapitánnya adta által Ó Felsőgének a' Kommandánsi pálczát, melyet Ó Felsőge kegyelmesen vizsgálva nyuljtván, azt mondotta néki nagy kegyességgel, hogy tovább is jó szívvél hagyja azt annak kezében, a' ki Felső Atyjának idejében illy sok esztendőig hűségesen hordozta.

Az után a' Követségi személyekhez bízeltett Ó F.ge, kiket Gavallér Medici a' külső dolgokra ügyelő Minister mutatott-bé, 's kik közzül az Apostoli Nuncius Guistiniani úr illy szavakat intézett Ó Felsőgéhez: —

„Király! Ezen Követségi sereg mély bánattal általjarattatva lévén, osztozik Felsőgeddel azon keserűségben, melyet a' F.ge'd' Felsőges atyjának elvesztése okoz

„Mint Felsőged a' maga kedves atyját, mint alattvalói szeretett Királyyokat: így siratják az Európai Monarkhák a' magok kedves barátjokat és hűséges Szövetségesséket; így siratja a' Szentegyház a' maga hűséges egy kegyes fiját.

„Király! méltóztassék Felsőged ezen Követségi gyűlés tisztelet-tételének bizonyosságait elfogadni, 's a' annak a' Felsőged Felsőges személye 's Király Famíliája cránt való jó kívánságait 's kegyesen tekinteni.“

A' Király e-képpen felelt: „Kéri a' Követek' sergének minden tagjait, tegyék bizonyossá Fejedelmekiket a' felől, hogy Ó Felsőge állandóul azzal a' barátságos indulattal fog erántok viseltetni, mellyel édes Atyja viseltetett, olly meggyőződéssel lévén, hogy ők is olly szíves barátságot fognak eránta mindenkor bizonyítani, melyet Királyi Atyja eránt bizonyítottak.“

Az után az Austriai Generálisokhoz fordult a' Monarkha (kik között, mint hogy az Ó Fő-vezérjek Lovasság' Generálissa Báro Frimont úr, egészségének változása miatt nem lehetett jelen, F. M. L. Báro Lederer úr állott elől), 's arra kérte őket, hogy az egész vitéz armádanak, melyhez az Ó F.ge' Atyjához bizonyított hűségi hajlandóságaért háládatossággal viseltetvén, 's egyszersmind arról is meggyőztetve lévén, hogy tulajdon személye cránt is hasonló hűséges indulattal viseltessék, adják tudtára Ó Felsőgének ezen háládatos érzékenységét.

Végezetre a' Nápolyi tengeri és szározi seregves crónék vezérei bocsáttattak.

köz-csókolasra Ő Felsége cleibe, kiknek ajánlotta, hogy a katonáknak viseljek jól gondját, kiknek állapota Ő Felségének is szíven fekszik, 's a' kikre különös gondja fóg lenni Ő Fégének.

A' boldogult Király' volt Fő Udvari-mestereinek 's Fő Komornyiljainak megígérte Ő Fge, hogy azokról, kik Felséges Atyjának hűségesen szolgáltak, mindenkor kegyesen fog gondoskodni.

Mind ezeknek vége lévén be-ment Ő Fge a' maga belső szobájiba egész familiájával együtt.

Jan. 15-dik napján mind azok a' Nápolyi seregek mellyek a' fő városban vagnak őrizeten, mustrát tartottak 's a' hűség-re újabban megesküdtek, melynek alkalmosságával a' sereghez, a' melly öt gyalog Batalionokból és nyolcz Svadronokból állott, illy beszédet intézett azoknak Kommandánsok Marquis N u n c i a n t o: — „

„Katonák! az a' hűség' hite, mellyet mi a' dicsősséges emlékesetű I-ső Ferdinándus Királynak esküdtünk volt, éppen azon kötelességeket kívánna-meg tőlünk az ő Örökösére 's az utánna következett Két Siciliali I-ső Ferencz Királyra a' mi Felséges Monarkhánkra nézve is.

„Meggyőződött vagyok a' felől, hogy ezen szent esküvés olly mélyen és kitörölhetetlenül beirattatva van a' ti szívetekbe is, mint az enyimbe.

„Megronthatatlanok és megsérthetetlenek azok a' kötelességek, a' mellyeket mi a' közönség előtt magunkra valottunk: tehát a' mi hűségünknek és hajlandóságunknak is állandónak és megsérthetetlennek kell a' Királyi thronus eránt lenni. A' mi belső és megváltozhatatlan hajlandóságunknak csak egyetlen-egy felkiáltás légyen az ő igaz Talmácsa, valóságos magyarázója; ezen felkiáltás hallassék minden felé: Boldog legyen a' mi Felséges Uralkodónk I-ső Ferencz! Eljen a' Király! — A' vezér után azonnal

réa kezdett a' katonaság is a' hasonló felkiáltásra, melyközben kezeit az ég felé felemelvén, az által mintegy bizonyosságul hívták azt gondolkodassok' egyenessége 's esküvéssek igasságos volta eránt. A' város' környékein fekvő seregnél is hasonló lelki felemelkedéssel ment véghez ez a' katonai esküvés. A' tartományokban is minden felé hasonló mély gyaszba merült a' nemzet, minckutánna a' Ferdinandus Király' elenyészének híre minden felé széylel futott. — Mar említettük a' minap, hogy a' mostani Király' első fija, ki az 1817-ben Jan. 4-kén készült II. Familiai Ház' belső rendtartásának elintéztetése szerént eddig Notoi Herczegnek nevezetett, már most Calabriai Herczegnek nevezetik mind addig, míg a' thonusra nem lépett, melly az Atyja I-ső Ferencz halála után fog megtörténni.

D é l i A m é r i k a.

A' Perui tartományok' állapotja fontosulni kezdett. Nem lehetetlen, hogy fel fog daraboltatni. Az alább következő proklamátzióban nyilván kimondatik, hogy Generális Olanéta azt a' részt, a' melly Felső Peruban velle tart, Buenos-Ayreshez akarja esatolni. Hanem mi ezen dolgoknak kifejtését az időre bízván, itt csak arról szollunk, mint most folynak a' dolgok.

Madridbol e'képpen irtak ezen környülállásokról Jan. 14-kén: —

Az Országlöszékekhez Tiszti-tudósítások érkeztek Limának kikötőhelyéből Callaóbol Királyi Generális Rodiltól a' kikötőhely' Kommandánsától, 's Generális Canteraktól is a' Boliviárral szembeálló Királyi vezértől. Mind ezek a' tudósítások Aug. 29-dikén indultak Callaóbol.

Ezen tudósítások szerént a' Royális-tak még ekkor csendesen bírták a' nevezett kikötőhelyet. Az-Észak-Perui Királyi

armáda pedig az Aug. 6-kán Junin mellett történt csata után mind csak hadi fordulások által dolgozott Bolívar ellen, mind addig, míg végre a Vice-Király La-Serna Aug. 17-dikén egy segítő sereggel Canterakhoz megérkezvén véle magát össze csatolta, 's azolta minden nap várták hogy véghatározású ütközet történjék az ellenséges részek között.

A Déli Perui Kir. armáda a Gen. Valdecz vezérlete alatt Potosi vidékein meglehetősen szerencsével verkedett Gen. Olanéta ellen, kit a többi Perui Kir. Generálisok már most közönségesen csak Rebellis nevezettel illetnek, kinek magaviseletéről illy tudósítást közöl a Párisi Monitör Madridból Dec. 30-dik napjáról: —

„Ide (Madridba) egy Követ érkezett Peruból Gen. Olanétától, a ki, mint már tudva van felőle, 1824-ben Januáriusnak végén a Vice-Király La-Serna parancsolatainak megszűnt engedelmeskedni. Az Országlószék azon fizti-tudósításokból, mellyeket ezen Követ hozott, azt veszi észébe, hogy Olanétának a maga engedetlen cselekedeteivel semmi egyéb célzása nem volt, hanem csak hogy a Fővezértséget iparkodott a maga kezére kapni, hogy a hadi munkának melyben néki is hathatósan részesülni kellett volna, annál inkább árthasson.

„Mint hogy ezen Olanétáról az Anglus és Francia ujságok sok bizontalantalan és fundamentum nélkül lévő tudósításokat hirdettek ki, mint példának okáért, hogy magát Bolívarral össze csatolta, avagy hogy a Buenos-Ayresi Republikának Szövetséges társává lett volna 's több cefélék, erre nézve szükségesnek látom a közönség vélekedését ezen új Vezérre nézve a következő Tiszti-tudósítások által, a mellyek ötet (ez a Madridi tudósítónak kifejezése) nagyon jól találva festik-le, megízgázni: —

„Olanéta, kire a Vice-Király La-Serna azt bizta vala, hogy Buenos-Ayresnek határa mellett egy kicsiny tartományban a csendességet tarttsa-fenn, alig hallotta-meg, hogy Ferdinándus Király ismét thronusra ült, ő (Olanéta) a Cortesek Constitutzióját azonnal eltörlötte, 's olly fogás alatt, hogy La-Serna Constitutziós gondolkozású ember volna, magát az ő parancsolatainak ellene szegezte, 's általjában kinyilatkoztatta, hogy tölle nem akar függeni. La-Serna ellenben, mint egy valósággal tiszteletet érdemlő Generális, minden becsületes módokat elpróbált, hogy egy Rebellist, ki a Religiónak 's Royalismusnak palástja alatt a maga függetlenségét proklamálta vala, a maga kötelességének teljesítésére vissza térithesse: de semmi foganatja nem lett iparkodásának.

„La-Serna köntelen volt végezetre fegyvert fogni Olanéta ellen, 's valami 8,500 emberekből álló serget rendelni ellene, a kinek alig volt 2,500 emberekből álló fegyveres ereje. Ekkor történt, hogy Királyi Generális Don Espartero Baldimero illy hathatós proklamátziót bocsátott közre Olanéta ellen a Vice-Király parancsolatjából: —

„Eljen a Religió, a Király, és a Spanyol Nemzet!

„Peru lakosai! az az elfajult gonosz Olanéta elkevelyedvén azon nagy megjutalmaztatás miatt, melyhez néki soha még csak számot se kellett volna tartani, leggyalázatosabb ámulást követett-el. A Perui Királyi fő Tisztségtől megtagadta az engedelmességet! ő nem tartozik 's nem is akar többé a Spanyol Hős nemzethez tartozni! ő ezt megtagadta! A La-Platai Insurgensekkel akarja össze csatolni magát, 's benneteket is azon veszedelmek örvényébe akar taszítani 's maga után ragadni, melyben a több Insurgensek nyögnek. Csak az Isteni Gondviselésnek kö-

szönhetjük, hogy ez minket szemmel láthatóképpen a maga oltalmazó paizsa alá vévén úgy rendelkezett dolgainkat, hogy Vice-Király ő Exc. ja ezen két-szín alatt jádzó embernek gyalázatos mesterkedéseiről tudósított, a ki, hogy benneteket szerencsétlenké tegyen, paizs gyanánt mérészel elni Szent Religionkal, azt mérészelvén erőssíteni, hogy Perunak Hős Generalisai, a kik az ő Virtusáinak már illy sok bizonyosságait mutatták, megvetődnek; 's úgy írja-le őket, mint a mi nagyon szeretett Királyunknak VII-dik Ferdinándusnak ellenségeit. Senkinek nincsen jobb módja arra, hogy ezen átkozott káromlónak hazugságait kinyilatkoztassátok, 's ötet e-képpen megbüntessétek, mint néktek. Hozzátok folyamodnak tehát ezen dicsőséges hírű-nevű Generalisok (La-Serna, Canterak, Yaldecz), tudván azt, hogy ti töllök a megérdemlett igazság-télt nem fogjátok megtagadni.

„A' legszemérmetlenőbb Haramia, a' legelhíresedtebb Contrebandos, 's a' legálunkabb kitanult tolvaj, egy pár szóval az áruló Olanéta, nem soká el fog cnyészni közzületek és ti megfogtok menekedni azon inségek-től, melyeket számotokra ő, néktek készített. A' mind azon Vice-Királyok között, kik valaha Peruban uralkodtak, a' legdicsőségesebb Generalis La-Serna, már útnak indult vitéz serginkel, és én meggyőződött vagyok a' felől, hogy mihelyest ő magát megmutatja, mind azok az emberek, kik a' gonosz Olanéta hitegetései által magokat elcsábíttatni engedték 's mostanában mint az ő bűnök eszközeik néki úgy szolgálnak, nem soká megbánó szívvél-lelelkel az ő karjai közzé fogják magokat vetni, 's bocsánatot fognak tőle kérni. Az áruló, mocsokkal és gyalazattal fedeztetve el fog futni, és az ő nyomdokai nem fogják többé a' ti földötöket mocskosítani.

„Peru' lakosai! kerés napok alatt meg fogjátok hallani, hogy mennyire kiterjesztette ez az alattomos áruló a' maga' mesterkedéseit. Ő Exc. ja a' Vice-Király a' legnagyobb kinyílt szívűséggel 's igaz egyenességgel felfogja fedezni előtetek ezen embernek uralkodó tulajdonságait 's azon, elretentő összeszküvéscket, melyeket ezen hitszegő, gonosz lelkű, nyakas ember forralt. Az, a' ki ezen szavakkal, ma, hozzátok járul, csak a' Peru' lakosaihoz való hajlandóság 's azon elkövettség által vezéreltetik, mellyel ő a' Spanyol nemzetnek, a' Királynak, és a' Nemzetnek jussait védelmezte. Kült Potosiban Febr. 5-kén 1824. — „

„Espanterero Baldimero.

Török Birodalom.

A' Pétersburgi Conservátor jeleníti Constanczinápolyból, hogy egy Olasz újság szerént, a' melly ezen tudósítást a' Török Flottának egy Hajósmesterétől kapta, a' Görög hajós serog a' mult esztendei tengeri táborozás alatt, Májustól Octoberig, minden nemű gyujtó 's egyéb hajókat össze számlálván, 205-mat, a' Törökök pedig 52-töt vesztek.

Orosz Birodalom.

A' Mária Császárné Ő Felseége különös gondviselése alatt Gatsinában lévő találtgyermekek' háza, ezen esztendőben Dec. 26-dikán a' tűz által nagy részint hamuvá tétetett.

Orosz Cs. Ő Felseége illy áldott Rendelést hirdettetett-ki: — „

„Mint hogy mi minden könnyebbséget akarunk adni a' mi hűséges alattvalóinknak arra hogy magoknak a' sőt, ezt az illy szükséges dolgot megszerezhessék, Státustanácsunkat meghalgtván parancsoljuk: — 1)ször, hogy a' belső országi só-

nak arra a' mi magazinainkból nagy mennyiség szerint, 's a' helységek' szükségére, a' folyó esztendőben 5—40 Kopékkal alább bocsáttassék, még pedig azon távolsági mérséklet szerint, a' mennyire a' helységek azon vidékektől távol esnek, hol a' só-kútak találtak, 's a' melly könnyűséggel a' szállítás eshetik; a' Státus' jövedelmében innét származandó fogyatkozást a' Korona' költségére kell fordítani — 2)szor, hogy az a' külső országi só, melly az Estlandi, Lieflandi, és Kurlandi kikötőhelybe 's Narwa városába hezattatik-bé, ezüstben minden Pudért (4e fontent) 10 ezüst Kopékkal kevesebb vámot fizessen. A' mi a' Pétersburgi, Archangeli kikötő helyeket, 's az egész határ széli só vámoikat illeti, mellyeknek a' belső országi sónak megszerzésére könnyebb módjok van, ezek eddig való állapotjokban maradjanak. — „Mint hogy mi ezen Rendelésünk által a' mi sóból való jövedelmünket csak nem három millió Rubelelkel kesítjük, reménylünk, hogy hűséges alattvalóink ebben magokra nézve a' mi Monárkhái gondoskodásunknak egy újabb bizonyosságát fogják szemlélni. Költ Nov. 26-kán (új szerint) Dec. 8-kán 1824-ben: “ —

„Sándor.

Orosz Császár Ő Felsége Dec. 24-dikén 17 Generálmajorokat és Osztályos Generálisokat tett Generál-Lieutenantokká.

Az a' nagy áradás, melly a' mult Nov. 19-dikén Pétersburgban 's Cronstadtban a' tudva lévő nagy pusztításokat tette, a' Finnlandiai partokon több felé tett hasonló pusztításokat. Wiburg várossának kikötőhelyében 12. lábnyomot hágott a' víz felfelé. Só, liszt, 's tűzi és építő fa' dolgában itt is legtöbb kárt. vallottak az emberek! Itt a' kastély' hidját megmentették, az által, hogy ágyukat 's egyéb nehéz portékákat raktak réá. Valami két

mértföldnyi kerületen minden egyéb hidakat össze szaggatott a' víz.

Hogy a' Néwa vizének ezen kártékonyságán segíteni lehessen, mint halljuk egyenesebb folyamatba akarja az Ország-lószék vétetni ezen vizet, reménylén, hogy így a' hidaknak illy gyakorl elszaggatását 's a' köösülésnek ez által okoztató felbeszakadását valamint szintén Pétersburg városa alsóbb fekvésű részeinek elborítatását, e'képpen meggátolhatja. Most több Indzsínörök foglalatoskodnak a' város' külömb részei' nivellirozásában, vagy körülírással szolván annak kitanulásában a' városnak ez vagy ama' része mennyivel felszik alább a' Néwa' folyamatjánál. A' nagy munkának végrehajtására katona csapatok fordítatnak.

Nagy Britannia.

A' Londoni Kurir kézzel fogható költeménynek nevezi azt az újságot, a' mit némelly Újságlevek kihirdettek, hogy az Anglus Udvar a' maga Lisbonában lévő Követe által kérdést tétetett volna a' Portugallus Udvarnál az eránt, hogy azon esetben, hogy ha Anglia és az egyéb Hatalmasságok között a' békesség félbe találna szakadni, mellyik részszel fogna ezen Udvar tartani?

Ugyan ezen Kurir írja, hogy fundamentum nélkül való hír légyen az, hogy a' Párisi volt Követ Stuart úr, mint Nagy Britannia' rendkívül való Követje, a' Brasiliai Udvarhoz Rio-de-Janeiróba fogna menni: hanem csak valamely különös küldetietéssel fogja útját nem soká ugyan oda venni.

Annak is ellene mond ugyan ezen Kurir, hogy Kapitány Laing, 16—18 emberekből álló expeditzióval az Ország-lószék' költségén Afrika' belső részeire fogna útját venni.

Nem csak az Amerikai Bányamiveltető társaságok vonták mostanság magokra a közönséges figyelmet, hanem azok is, és még sokkal méltóbb tekintetben, mellyek az Ország belső részeinek, részint a fő várossal Londonnal, részint a sok nagy városoknak egymással, részint pedig a tengerrel való közösüléseik könnyebbítettése végett, két hónapoknál kevesebb idő alatt össze állottak. A Times újság kilencz ilyen társaságot számlált-fel egyik közelebb kijött darabjában. Előbb a Mancheszter és Liverpool között készülendő vas-talputról emlékezik. Erre egy millió forintot tettek össze a társak, és ennek Aktziái csak hamar olly kapsik lettek, hogy már 25 per Cent nyereséget kapnak értek a tulajdonosok. Hanem ez már regibbetske társaság; a kilencz újabbak ezek:

Dec. 8-kán állott egy társaság össze 6 millió forintal Birmingham és Liverpool gazdag városoknak illy vas-út által lejendő összcsecatoltatására. Egy más társaság 15 millió forintal Londonnak Birminghammal — egy negyedik társaság 25 millió forintal, Birmingham, Derby, Nottingham, Leicester, Hull és Mancheszter városoknak részint egymásközött, részint a hozzájuk közelebb eső tengeri kikötőhelyekkel lejendő összcsecatoltatásokra; Ötödik ilyen vas-talput-csináltató társaság 10 millió forintal, az, melly a fő városnak a Kenti Grófság nevezetesebb városaival s tengeri kikötőhelyeivel, nevezetesen Woolwichel, hol a K. fegyveres ház találatik, s Depford, Gravesend, Rochester, Chatam, Trunbridge, Canterhury, Dover, Ramgate s Margate városokkal lejendő összcsecatoltatását vette ezélba, a melly által fő képpen azt akarják eszközteni, hogy Anglia belső részeinek Francia Országgal való kereskedési közösülése könnyebbítettessék, és hogy a London s Dover között lévő sokaig tartó s vesze-

delmes hajókázást el lehessen kerülni. — A 6-dik társaság 10 millió forintal Dec. 25-dik, a 7-dik 15 millióval Dec. 30-dik, a 8-dik 10 millióval Dec. 31-dik napjain, végezetre a 9-dik is ugyan ekkor állott össze. Ezen utolsóknak Aktziái mind együtt csak más fél millió forintot tesznek. Ezen utolsó tly Czim alatt állott össze: „Mancheszteri és Boltoni Vas-talp-út társaság

B e c s.

Itt, a mult Pénteken Jan. 23-kán Napolyi Nagykövet Herczeg Ruffo intézeti szerint ájtatos halotti mise tartatott a meghalozottj Ferdinandus Siciliák Királyáért az Olasz nemzeti templomban.

Jelen voltak ezen szomori halotti ájtatosságon Császár és Császárné Ó Felsége, Ferdinandus Koronaörökös Fő Herczeg, Ferencz Károly Cs. K. Fő Herczeg Kedves Hívesével Sofia Fő Herczegasszonnyal egyetemben, továbbá Jó's ef Nadorispány, és Antal Cs. K. Fő Herczegek, Estei Mária Beatrix Ó Fő Herczegasszonysága, s a Bejai Herczeg (Portugallus K. Princz) az Udvari főbb Tiszti Karok, Státusmisterek, Követek, és sok más ide való és idegen fő Személyek.

A Pesbiterium előtt egy drága halotti alkotvány vala felállítatva s a templomnak minden ezen alkalmatosságra tételt készületei megfelelték ezen halotti felséges tisztelet-tételnek, mellyt a Mozart requiemje is igen méltóságosított az itt lévő férjfi és asszony Olasz énekesek által Weigl muzsikai Karmesternek igazgatása alatt.

A halotti alkotmányon ezen írások olvastattak lapidaris stylus szerint

A templom fő ajtajára néző oldalán:
FERDINANDVS I. BORBONIVS
REGNI SICILIARVM REX
GENITORIS CAROLI III. HISP. ET HENRI-
CI IV. GALL. REGIS
ATAVI

VIRTUTIBVS COMPAR
 AB AMANTISSIMO FILIO FRANCISCO I.
 IMPERII ANIMO PRAESTANTIS
 HEREDE
 REGIAE DOMO ET OMNIBVS
 SICILIAE POPVLIS AMARE DEFLETVS
 MVNDI CALAMITATES RELIQVENS
 AD PERPETVAM FELICITATEM TRANSIVIT
 PR. NON JANVAR A. D. MDCCCXXV
 AETATIS LXXIV REGNI LXVI.

A nagy Oltár felé néző oldalán:
 FERDINANDVS I. BORBONIVS
 REGNI SICILIAE REX
 PIVS FORTIS MVNIFICVS
 SVMMA PRVDENTIA
 AC IN ADVERSIS
 INVICTA CONSTANTIA
 IMPERIO NATVS
 ET FELICITATI POPVLORVM
 QVOS DIVINA PROVIDENTIA
 EIVS CVRAE MANDAVIT
 ID FECIT AD ID VITAM DIREXIT
 ET CORONAM CAELESTEM
 MERVIT.

Itt a Práterban valami Vas-talpút mutatnak a múlt szép őszön, melyről annak idejében mi is emlékeztünk volt. Ez a maga nemében első remek munkának tartathatik a Cs. Monarchiában. Micsoda alkata légyen ezen találmánynak akkor megmagyaráztuk: most azt iktatjuk ide lehető rövidséggel a Prágai újságból, hogy micsoda célra fog-e már most fordítani: —

„Több mint négy századok teltek el, hogy a Csehországi kereskedésnek előmozdítására az a jóvallat tétetett, hogy az Elbe vizét a Dunával, a Moldvával, vagy pedig a mi mind egy a Moldvával s e-képpen a Dunát az Elbével össze csatolni. — IV-dik Károlynak Országglása alatt 1375-ben tétetett az első

jóvallat a Moldvának a Dunával hajókázható csatorna által lejendő összcsepeztetéséről — s ezen jóvallat későbbre II-dik Ferdinandus, Császár alatt Generális Waldstein Friedlandi Herceg által, s I-ső József alatt Gróf Wratislav s Belga vízi-építőmester Vogamonte által, s Maria Theresia Császárné alatt Báró Stern-dahl, Cs. K. Oberst Brequin, és Professor Schorr által, valamint későbbre La-Maire, s Rosenauer Indschinörök és Professor Walcher által megújított, de mind ez ideig végre nem hajthatott, mint hogy azon helyen hajókázható csatornát csinálni mind ez ideig, ha nem lehetetlennek is, de legalább olyannak találtott, hogy az arra kívántató költséget a haszon teljességgel vissza nem térülhetné. Ezen helyen a két víz közt találtató bércek magossága a vizek ágánál teljebb 400 ölet teszen, a hova tehát 500 Víz-rekeszek kívántatnak. Ezekre néhány milliók kívántatnának, s a haszon nem lenne annyi, hogy a tőképénnek interesét behozza.

„1807-ben történt, hogy egy Vig-építési magánosokból össze állott társaság a Herceg Lobkowitz Antal előlülése alatt össze állván a maga tudományos Igazgatójának Cs. K. Kormányzék Tanácsosnak Ritter Gerstnernek jóvallasára felhagyott a hajózási csatorna építésnek gondolatjával, s e-helyett azt a határozást tette, hogy Vas-talpút által állítsa-fel a Duna és Moldva között való közösülés útját, mint hogy ez nem olly költséges s a célnak elérésére is alkalmatosabb lenne. Hanem az az után következeti hadakozások s a társaság főbb tagjainak ezek alatt történt meghalálózása miatt ez a planum se vitethetett még eddig tőkellétességre.

„Azonban most az újabb időkben a célnak újabb munkába lejendő vétettetésére az a hathatós rügó adta magát elő, hogy az Elbe vizén való kereskedésnek viragoztatására nézve az annak partjaival

szomszédos tartományoknak Országlószé-
kektől 1821-től fogva egymásközött hasznos
alkudozásokrs léptek, melyeknek idővel
a' Moldvához és Dunához is nagy befo-
lyással lehet, 's ezen Vas-talp útnak most-
leendő munkába vetettetését a' vasnak,
fanak, 's munkának nagy óltóságára fel-
tebb javálja.

„Illy környüállások között határozta
magát Bécsi Cs. K. Polytechnologiai Pro-
fessor Gerstner úr még 1822-ben arra,
hogy útját tulajdon költségén Angliába ve-
gye, 's ott az odaváló nagy Vas-talputak-
kal megismerkedjék, a' ki is onnét lett
hazaérkezése után ezt a' nagy munkát, a'
Moldvának és Dunának ilyen vas-út által
leendő összcsebotatását elintézte, a'
melyre neki Császár és Király Ó Felsege
ötven esztendőki tartandó kizorító és
több féle kedvezésekkel összcsebotott Pri-
vilégiumot adni méltóztatott; 's egysz-
ersmind az ő atyjának Cs. K. Kormányozó-
szeki Tanácsos 's Cseh Ország' víz-építési
's a' Prágai Technicum (mesterségi) inté-
zet' Igazgatójának kegyelmesen megenged-
vén, hogy a' mennyiben egyéb foglalatos-
ságai megfogják engedni, ezen Vas-talput'
munkájának főigazgatását is folytassa.

„Professor Gerstner, ki az olta hogy
ezen nagy munkának folytatásához fogott,
a' Státus' szolgálatjával is felhagyott meg-
nyervén azt a' Felsegcs engedelmet, hogy
hivatalába idővel ismét beléphessék, ma-
gát egy magános társasággal össze csatol-
ván e'képpen folytatja már most elkezdett
munkáját 's reméli, hogy azt két vagy
legfeljebb három esztendő alatt elfogja vé-
gezni. Az ahoz kívántató fát már több he-
tektől fogva vágják saragják az erdőkben
's hordják a' kiszabott helyekre; a' talp-
vasakat 's az ezen úthoz kívántató különös
Igazitás. — A' M. Kurir' 48-dik lapján a' 2-dik
hasábon alólról felfelé a' 14-dik

módú szekereket építik; már több mint
500 emberek dolgoznak nagy szorgalma-
tossággal 's valami 200 lovak hordják ösz-
sze a' megkívántató dolgokat. A' valóságos
út-rakási munka is elkezdődik valami két
hónap múlva, a' midőn néhány ezerre fog
a' dolgozó emberek' száma telni. Ennyi
munkanélkül lévő embereknek foglalatos-
kodtatása 's illy sok ide kívántató; vasnak
jó áron való eladattatása, már még a'
munkának folyta alatt is nem kevés hasz-
not hajtának: de nagyobb lesz majd az
innét következő haszon, midőn az Elbe és
Duna között célba vétetett közösülés hely-
re állítatik.

„Azon helyen, hol ezen útnak az
idén el kell készülni, tudniillik Bud-
weisztól fogva Leopoldschlágig, min-
den 140 ölnyre csak egy ölet fog tenni
a' hágás, 's némelly helyen csak 180 ö-
nyi úton tévén egy ölet, ilyen mérséklet
szerént fog az által menni az 175 ölnyi
magasságra emelkedő hegyen Cseh ország
felől. Az egész Vas-talput 7 mérföldet fog
tenni, 's három Státziókra lesz felosz-
tatva.

A' Marha-husnak árra Bécsben Februa-
riusra ezüstben 7 krajczarra, B. Vált. 17 1/2
kr-ra határozatot-meg.

Magyar Ország.

A' Veszprémi Fő Tisztelendő Kápta-
lannál a' Fő T. Nedetzky Károly Ó
Nagys. halála által megüresedett Nagy
Praeposti helyre, Fő Tisztelendő Kiss Fe-
rencz Urat ezen Cath. Ekklesiának Lektó-
rát és Kánonokját, S. Megyebéli Vikárust
méltóztatott Ó Cs. K. Felsege kegyelmesen
kinevezni.

— A' M. Kurir' 48-dik lapján a' 2-dik hasábon alólról felfelé a' 14-dik
sorban a' Tanács. elibe tétessék Fő Hadi.